

PRESSEMEDDELELSE

Ulighed og herlighed på herregården

Takket være en stor samlet bevilling på 841.000 kr. fra Kulturstyrelsen kan Dansk Center for Herregårdsforskning på Gammel Estrup – Herregårdsmuseet i 2013 påbegynde to nye spændende forskningsprojekter og dermed fortælle den mangfoldige herregårdshistorie om både herskab og tjenestefolk.

Dansk Center for Herregårdsforskning er, ved fordelingen af Kulturstyrelsens rådighedssum i december 2012, blevet tilgodeset med en bevilling til hele to større forskningsprojekter. Kulturstyrelsen begrundet bevillingen med, at de to projekter – der vil belyse henholdsvis herskabsliv på herregårdene og vilkår og rettigheder for godsernes tjenestefolk og landarbejdere – er originale og velfunderede.

”Herregårdenes historie rummer utroligt mange fortællinger om alle mulige forskellige aspekter af Danmarkshistorien – herunder også en lang række forskellige befolkningsgruppers historie. Herregårdene var herskabelige hjem og er vores bedste eksempler på fortidens ypperligste måder at leve på. Men de var så sandelig også et afgørende centrum for en stor mængde af tjenestefolk og ikke mindst hele den landbefolkning, hvis vilkår de havde så stor indflydelse på. Over 90 % af de mennesker, der var tilknyttet herregården på den ene eller den anden måde, var noget andet end herskab. Og den bredde mener vi, at herregårdsforskningen skal afspejle”, siger forskningscenterets bestyrelsesformand Britta Andersen: *”Derfor er vi bare så glade for, at vi nu får mulighed for sideløbende at realisere begge disse projekter, der netop fortæller herregårdenes historie fra vidt forskellige vinkler”.*

Det første projekt omhandler de mange tjenestefolk og landarbejdere, der i 1800-tallet leverede arbejdskraft til danske herregårde. Bondefrigørelsen efter landboreformerne omfattede ikke denne befolkningsgruppe i den forstand, at de i juridisk henseende forblev underlagt godsejernes autoritet. Via studier i retligt kildemateriale vil projektet undersøge, hvordan denne ’ulighed’ blev praktiseret ved samtidens domstole. Projektet kommer dermed til at kaste lys over vilkårene for en befolkningsgruppe, der kun i meget begrænset omfang har efterladt sig skriftligt kildemateriale, og som vi derfor ikke ved så meget om.

Med det andet projekt flyttes fokus ind i de herskabelige stuer til den herskabelige livsstil på herregårdene i perioden 1770-1850. Netop i denne

DANSK CENTER FOR
HERREGÅRDSFORSKNING

Randersvej 2
8963 Auning
Danmark

T +45 8648 3001
F + 45 8648 3181
dch@gammelestrup.dk
www.gammelestrup.dk

03 jan 13

SSB

periode blev den aristokratiske tradition, der var præget af hierarki og ritualisering, udfordret af nye idealer om naturlighed, enkelthed og følelsesfuldhed. Projektet vil undersøge, hvad det ville sige at leve standsmæssigt i dette spændingsfelt på de danske herregårde, og kaste lys over f.eks. boligindretning, selvbeskrivelser i dagbøger, breve og portrætter og ikke mindst herskabernes store forbrug af varer, penge, luksus og tid ud fra dette spørgsmål.

”Vi er i al beskedenhed vældig stolte af, at det med etableringen af Dansk Center for Herregårdsforskning i 2004 og udviklingen af centeret herefter både er lykket for os at styrke den samlede herregårdsforskning herhjemme og at gøre noget for at fremme det frugtbare forskningssamarbejde mellem museerne og universiteter og lignende forsknings- og uddannelsesinstitutioner”, siger Britta Andersen: ”Vi er derfor glade for, at Kulturstyrelsen anerkender indsatsen og ser meget frem til at føre den videre ved hjælp af disse midler”.

Dansk Center for Herregårdsforskning, der er et samarbejde mellem Gammel Estrup – Herregårdsmuseet, Aarhus Universitet, Nationalmuseet og Arkitektskolen Aarhus, blev oprettet i 2004 og har siden da været den samlede kraft for forskningsrådets nye landvindinger og interesseområder. Centeret danner ramme om forskningsprojekter på ph.d.- og postdoc.-niveau samt mindre forskningsundersøgelser, formidlingsprojekter, publikationer, konferencer, seminarer og foredrag samt netværkskoordinering. Dertil fungerer centeret som sparringspartner for journalister, organisationer, forskere, studerende og private, der opsøger viden om området.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til faglig sekretær Signe Steen Boeskov på T 86483001 eller ssb@gammelestrup.dk.

De bedste hilsner fra
Dansk Center for Herregårdsforskning

Signe Steen Boeskov
Faglig sekretær, ph.d.

Billedtekst:

Herregården dannede ramme om tilværelsen for mange forskellige slags mennesker og om specialiserede arbejdsfunktioner. Her er det personalet i gartneriet på Frijsenborg ved Hammel ca. 1922. Et nyt forskningsprojekt skal belyse vilkår og rettigheder for herregårdens tjenestefolk og landarbejdere. (Foto: Lokalhistorisk arkiv i Hammel)

Fakta om Dansk Center for Herregårdsforskning

- Dansk Center for Herregårdsforskning er et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Nationalmuseet, Arkitektskolen Aarhus og Gammel Estrup – Herregårdsmuseet.
- Centeret blev oprettet i 2004 og arbejder for at koordinere og styrke forskningen indenfor herregårdskultur samt gennem formidling og publicering at synliggøre herregårdene og deres rolle for derigennem at bidrage til at nuancere opfattelsen af den danske herregård.
- Centerets drift og forskning støttes af en lang række fonde og sponsorer. Siden 2004 er omkring 18 mio. kr. strømmet gennem centeret, hvoraf hovedparten kom fra private fonde.
- www.herregaardsforskning.dk